

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model

Guidelines for increasing the efficiency of the administration of small primary schools

Case study of Ban Thung Sang Dong Luang School using TD 4 Model

ภูวดล บุญตันตา Phuwadol Boontanta¹

พูนชัย ยาวีราช Phoonchai Yawirach²

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว Somkiat Tunkeaw³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงาน 2) เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงาน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารงาน และ 4) เพื่อหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงาน พบว่า โดยภาพรวม มีคุณภาพการปฏิบัติงานระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการตามเป้าหมายคุณภาพ 4 ด้าน (Do) มีคุณภาพการปฏิบัติงานระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน พบว่า โดยภาพรวม มีความประสงค์ที่จะให้เกิดการปฏิบัติงานระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาศาสนาการณและบริบทที่เกี่ยวข้อง (Situation) มีความพึงประสงค์ที่จะให้เกิดการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด

3. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารงาน พบว่า มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากร (Man)

4. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยใช้ TD 4 Model ตามกระบวนการ SPDCA ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการศึกษาศาสนาการณและบริบทที่เกี่ยวข้อง 2) ขั้นตอนการวางแผน 3) ขั้นตอนการดำเนินการ 4) ขั้นตอนการตรวจสอบติดตาม และ 5) ขั้นตอนการปรับปรุงพัฒนา

คำสำคัญ: TD 4 Model กระบวนการ SPDCA ปัจจัยสำคัญ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2563)

¹ Master of Education program students Department of Educational Administration Chiang Rai Rajabhat University. (2022).

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor).

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor).

ABSTRACT

This independent study The objectives were 1) to study the current state of the administration, 2) to study the desirable condition of the administration, 3) to study the important factors affecting the administration, and 4) to find a guideline to increase the efficiency of the administration. The results showed that

1. The current condition of the administration found that overall, the quality of work was at a high level. When considering each item, it was found that the steps with the lowest mean, i.e. the implementation of the 4 quality goals (Do), had a high level of operational quality.

2. The desirable condition of the management found that, overall, there was a desire to achieve a high level of performance. Considering each item, it was found that the process with the highest mean was the Situation process, which was most desirable to achieve the highest level of performance.

3. The most important factor affecting the management, found that the most was the personnel factor (Man).

4. Approaches for improving management efficiency by using the TD 4 Model according to the SPDC A process, consisting of 5 steps: 1) the study of situations and related contexts 2) the planning stage 3) the implementation stage 4) the process monitoring and 5) improvement and development procedures.

Keywords: TD 4 Model, SPDC A process, key factors, optimization guidelines

บทนำ

แผนพัฒนาการศึกษาระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2579) คนไทยต้องได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลง ของโลกศตวรรษที่ 21 ภายใต้อ 6 ยุทธศาสตร์ ที่มีเป้าหมายการศึกษา คือ การเข้าถึงการศึกษา (Access) ความเท่าเทียม (Equity) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบโจทยับริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ปัจจุบันสังคมได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในทุก ๆ ด้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) จากความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ สถานศึกษาที่เป็นหน่วยแรกๆ ของการเตรียมคน การสร้างคนเพื่อการอยู่ในความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การวางแผนการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (จารุวัจน์สองเมือง, 2559) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันนับว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน (กระทรวงศึกษาธิการ 2550, น. 50)

โรงเรียนบ้านทุ่งขางดงหลวงเป็น โรงเรียนประถมศึกษาที่มีบริบทเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพการพัฒนาครู ผู้เรียน และการบริหารจัดการให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ TD 4 Model เป็นโมเดลในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ขับเคลื่อนด้วยวงจรคุณภาพ SPDC A จากการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ TD 4 Model การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนบ้านทุ่งขางดงหลวง ปีการศึกษา 2563 พบว่า ผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) การจัดการประสพการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับ ดีเลิศ (รายงานการประเมินตนเองของ โรงเรียนบ้านทุ่งขางดงหลวง

(Self Assessment Report : SAR, 2563, น.18) ซึ่งโรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวงจึงต้องการที่จะมีการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยใช้ TD 4 Model ให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม และการบริหารจัดการสถานศึกษาที่บรรลุตามเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง (แผนพัฒนาการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง, 2563, น. 6-8)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model
2. เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model
4. เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านความรู้
 - 1.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบันของการบริหารงาน โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model
 - 1.2 ได้ทราบสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงาน โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model
 - 1.3 ได้ทราบปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงาน โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model
 - 1.4 ได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model
2. ด้านการนำไปใช้
 - 2.1 ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีบริบทเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก นำผลการวิจัยไปใช้เป็นการแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงาน โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง ตามขอบข่ายการบริหารงาน โดยใช้ TD 4 Model ซึ่งเป็นโมเดลในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีเป้าหมายคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ตามกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพด้วยวงจร SPDCA
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากร คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง จำนวน 1 คน และครูโรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งซางดงหลวง จำนวน 9 คน รวมจำนวน 17 คน) และผู้อำนวยการ โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลศรีดอนชัย จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 22 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติของประชากร

2. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่เป็นตัวสนับสนุน หรือเป็นตัวจุดรั้ง ที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในงาน ซึ่งประกอบด้วยหลักปัจจัยที่สำคัญ 12M's ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) การจัดการ (Management) วัสดุอุปกรณ์ (Material) คุณธรรม จริยธรรม (Morality) การให้บริการประชาชน (Market) ข้อมูลข่าวสาร (Message) วิธีการ ระเบียบ แบบแผน (Method) กรอบเวลาในการปฏิบัติงาน (Minute) การประสานงาน (Mediation) แรงจูงใจในการทำงาน (Motivation) การวัดผล ประเมินผลการปฏิบัติงาน (Measurement)

2.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากร คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 7 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนงาม จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทรทอง จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วย จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติของประชากร

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง ตามขอบข่ายการบริหารงาน โดยใช้ TD 4 Model ซึ่งเป็นโมเดลในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีเป้าหมายคุณภาพ 4 ด้าน ตามกระบวนการ SPDCA

3.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากร คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 7 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนงาม จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทรทอง จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วย จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติของประชากร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model ในขั้นตอนนี้ได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบประมาณค่า ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 9 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลศรีดอนชัย จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 22 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติของประชากร การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคำนวณหาค่าทางสถิติ นำข้อมูลมาแจกแจงได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย

ส่วนข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลมาการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model ในขั้นตอนนี้ได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 7 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอนงาม จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทรทอง จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วย จำนวน 1 คน ศึกษาพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำหนังสือไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง และผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD Model โดยทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการประชุม วางแผนการจัดการประชุมสนทนากลุ่ม และดำเนินการประชุมสนทนากลุ่ม โดยจัดกลุ่มสนทนาที่ห้องประชุมตามกำหนดการที่วางไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยการแปลความหมายที่เหมาะสมจากข้อมูลดิบในการประชุม การตีความและข้อเสนอแนะ ในส่วนของการวิเคราะห์และรายงานผลจะใช้การวิเคราะห์จากความจำ (Memory-Baser Analysis) การวิเคราะห์จากการบันทึกย่อ (Note- Baser Analysis) แล้วทำการสรุปสังเคราะห์เป็นความเรียงเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model

ขั้นตอนที่ 3 หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model ในขั้นตอนนี้ได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง จำนวน 7 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอนงาม จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านไทรทอง จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านห้วย จำนวน 1 คน ศึกษาพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำหนังสือไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวงและผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการประชุมวางแผนการจัดการประชุมสนทนากลุ่ม และดำเนินการประชุมสนทนากลุ่ม โดยจัดกลุ่มสนทนาที่ห้องประชุมตามกำหนดการที่วางไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยการแปลความหมายที่เหมาะสมจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 เพื่อเสนอประเด็นให้ในการตีความและข้อเสนอแนะ ในส่วนของการวิเคราะห์และรายงานผลจะใช้การวิเคราะห์จากความจำ (Memory-Baser Analysis) การวิเคราะห์จากการบันทึกย่อ (Note- Baser Analysis) แล้วทำการสรุปสังเคราะห์เป็นความเรียงเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งขวางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model โดยภาพรวม มีคุณภาพการปฏิบัติงานระดับมาก ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการตามเป้าหมายคุณภาพ 4 ด้าน (Do) มีคุณภาพการปฏิบัติงานระดับมาก
2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งขวางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model พบว่า ทั้ง 5 ขั้นตอน โดยภาพรวม มีความประสงค์ที่จะให้เกิดการปฏิบัติงานระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสถานการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้อง (Situation) มีความพึงประสงค์ที่จะให้เกิดการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด
3. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งขวางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model มากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) บุคลากร (Man) 2) งบประมาณ (Money) และ 3) การวัดผลประเมินผลการปฏิบัติงาน (Measurement) ตามลำดับ
4. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งขวางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model ตามกระบวนการ SPDCA ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการศึกษาสถานการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้อง (Situation) 2) ขั้นตอนการวางแผน (Plan) 3) ขั้นตอนการดำเนินการตามเป้าหมายคุณภาพ 4 ด้าน (Do) 4) ขั้นตอนการตรวจสอบติดตาม (Check) และ 5) ขั้นตอนการปรับปรุงพัฒนา (Action)

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานโรงเรียนบ้านทุ่งขวางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model ทั้ง 5 ขั้นตอน โดยภาพรวม มีคุณภาพการปฏิบัติงานระดับมาก พบว่า ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) เป็นขั้นตอนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งควรมีการปรับปรุงเป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขาดผู้รับผิดชอบในการกำกับ ติดตามการดำเนินการตามเป้าหมายคุณภาพ 4 ด้าน อย่างต่อเนื่อง ดังที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 (2562, น. 23-28) กล่าวว่า การนิเทศภายใน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยเน้นการบูรณาการงาน/โครงการต่าง ๆ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการศึกษาตามหลักการบริหารวงจรคุณภาพ SPDCA และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2554) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ นักบริหาร ที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อจะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การบริหารงาน จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุไรยา จินารง (2554) ผลการวิจัยสรุปว่าทักษะการบริหารที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานตามกระบวนการ PDCA คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิคและ ด้านมนุษยสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เท่ากับ .73, .79 และ .79 ตามลำดับ และทักษะการบริหารมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการ PDCA อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .89 สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานวิชาการ ได้ร้อยละ 79.2 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .119

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานโรงเรียนบ้านทุ่งขวางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model พบว่า ทั้ง 5 ขั้นตอน โดยภาพรวม มีความประสงค์ที่จะให้เกิดการปฏิบัติงานระดับมาก จากผลการวิจัย พบว่า ขั้นตอนการศึกษาสถานการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้อง (Situation) มีความประสงค์ให้เกิดการปฏิบัติมากที่สุด และควรมีการปฏิบัติเป็นอันดับ

แรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาควรศึกษาเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียน อย่างทั่วถึงและรอบด้าน ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การสร้างความร่วมมือในรูปแบบของเครือข่าย การพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริม พัฒนาคูและบุคลากรให้มีศักยภาพ สมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ ดังที่ พระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ 10 การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง – มีคุณธรรม 3) มีงานทำ มีอาชีพ 4) เป็นพลเมืองดี ซึ่งสอดคล้องกับ จิระ พระสุพรรณ (2554) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล คือ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุงชัยบัง (2555) พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การ พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก 4 ด้าน คือ คุณภาพครูคุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพนักเรียน และคุณภาพการเรียนการสอน

3. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งขวางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model มากที่สุด คือ บุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากร คือ หัวใจของความสำเร็จของโรงเรียน การที่โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความหลากหลายและเชี่ยวชาญแตกต่างกันก็จะก่อให้เกิดความสมดุลและความเหมาะสมของการทำงานร่วมกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความโดดเด่นด้านต่าง ๆ จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานส่งผลให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงเรียนมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ดังที่ ไพรภ รัตนชูวงศ์ (2563) กล่าวว่า ทรัพยากรมนุษย์ คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรซึ่งมีความรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร สร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความมั่นคงเจริญเติบโตและความสำเร็จแก่ องค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี เรืองบุญ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำ นักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการสอนของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ตามลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนาคูบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านการสรรหาและคัดเลือก ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ตามลำดับ

4. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งขวางดงหลวง โดยใช้ TD 4 Model

4.1 ขั้นตอนการศึกษาสถานการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้อง (Situation)

ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเกิดความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีการกำหนดระเบียบการทำงานภาระหน้าที่ของแต่ละงานอย่างชัดเจน และส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้นำองค์กรที่มีบทบาทสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรการสร้างความรัก ความสามัคคี และความศรัทธาให้เกิดแก่ครูและบุคลากร กำหนดระเบียบแบบแผนที่ดีในการทำงาน และส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ดีด้านการระดมทุนเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ดังที่ พรเทพ โพธิ์พันธุ์ และคณะ (2563) กล่าวถึง แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านการระดมทุน พบว่าองค์ประกอบในการระดมทุนของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการระดมทุน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษามี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ด้านการวางแผนระดมทุน ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการระดมทุน และขั้นตอนที่ 3 กำกับ ติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาดา ยาวังเสน (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงรายเพื่อศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่พิเศษจังหวัด

เชิงรับ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าได้ระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่พิเศษจังหวัดเชียงรายด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เป็นบางครั้ง ส่วนที่ได้ปฏิบัติบ่อยครั้งคือ เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวางแผน การจัดการศึกษาของโรงเรียน ประสานงาน ขอรับทุนจากภาคเอกชนและหน่วยงานราชการ บำรุงรักษา ซ่อมแซม การใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน ดำรงและลำดับความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในโรงเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากป่าไม้และพืชในท้องถิ่น และครุภัณฑ์ทรัพยากร ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการ

4.2 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุม วางแผน การดำเนินงาน และกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานร่วมกับครูและบุคลากร เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การสร้างวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่จะสามารถทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้อันในโรงเรียน นำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ดังที่ ศุภลักษณ์ เศษชะพานิช (2550, น. 300) ผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้มีอิทธิพลสูงสุดในการผลักดันและขับเคลื่อนสถานศึกษาก้าวสู่ความเป็นเลิศ โดยอาศัย การทำงานที่เป็นระบบ การผลักดันความคิด วิสัยทัศน์ ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียน มาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำองค์กร แสดงให้เห็นว่า ในด้านการนำองค์กรผู้บริหาร ระดับสูงของโรงเรียน มาตรฐานสากล มีบทบาทในการ กำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและค่านิยมมีแนวโน้มที่จะ เป็นที่ได้รับความนิยมนิยมและยอมรับจากหน่วยงานภายใน และภายนอก ผลการดำเนินการของโรงเรียนเป็นไปตาม เป้าหมายของแผน/โครงการ/กิจกรรมในแผนกลยุทธ์ ในด้านระบบธรรมาภิบาล ผู้บริหารมีการจัดการด้าน การเงินด้วยความโปร่งใส เป็นที่ยอมรับ มีการประเมินผล การดำเนินการของผู้บริหาร/คณะกรรมการบริหารด้วย ตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อใช้ผลไปปรับปรุงระบบการนำองค์กร โรงเรียนมีแนวโน้มได้รับการยอมรับและสรรเสริญจากชุมชน ที่สำคัญของโรงเรียนในด้านการประพฤติปฏิบัติและ หลักจริยธรรม

4.3 ขั้นตอนการดำเนินการ (Do)

4.3.1 คุณภาพโรงเรียน (SMART SHCOOL)

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณด้าน ICT ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ประเทศไทย 4.0 และมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในยุค 4.0 ที่จะทำให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่กันไป ดังที่ เรณู จันทพันธ์ (2557) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน หากมีการวางแผนในการบริหารจัดการที่ดีจะทำให้บริหารงานในโรงเรียนเป็นระบบ สะดวก รวดเร็ว มี ความน่าเชื่อถือในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา สถานศึกษาหลักการสำคัญในการบริหารจัดการสารสนเทศในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสกสิฐ เล่ากิจเจริญ (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน คาทอลิก สังกัด สังฆมณฑลราชบุรีเขตเหนือ พบว่า ด้านบุคลากร ในระดับผู้บริหารควรมีพฤติกรรมผู้นำทางเทคโนโลยี เพื่อนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในด้านการบริหารงานโรงเรียนและด้านการเรียนการสอนโดยกำหนดลงในแผนพัฒนา ปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน กำหนดเป็นนโยบาย ตั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงาน เพื่อใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งเห็นว่าโรงเรียนควรเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อนวัตกรรมทางการศึกษา

เพื่อมองเห็นถึงความสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานที่ตนรับผิดชอบกำหนดมาตรฐานในการทำงาน มีเนื้องานรองรับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เช่น แฟ้มสะสมงาน แผนการสอน สื่อการสอนและควรมีการเสริมแรงหรือสร้างกำลังใจในการทำงาน โดยการให้รางวัลการยกย่องชมเชย การเผยแพร่ผลงานที่ดีมีคุณภาพสู่สาธารณชน

4.3.2 คุณภาพครู (SMART TEACHER)

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาครูด้วยระบบ TEPE Online และระบบออนไลน์ และส่งเสริมสนับสนุนครูในการทำกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และเป็นบุคคลที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ อันจะส่งผลให้ต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ซึ่งกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีรูปแบบของการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ ระบบ TEPE Online ระบบออนไลน์ต่าง ๆ และรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการทุกสถานที่ทุกเวลาตามที่ต้องการด้วยตนเอง ควบคู่กับการทำกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากครูทุกคนมีความต้องการพัฒนางานในหน้าที่อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันตามศักยภาพ โดยไม่ทิ้งชั้นเรียนระบบการพัฒนาครูโดยใช้งานเป็นฐานด้วยรูปแบบ e-CLIP สำหรับครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงตอบสนองความต้องการของครู สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารและต้นสังกัดในการ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีโอกาสได้รับการพัฒนางานในหน้าที่โดยไม่ทิ้งผู้เรียนและให้เป็นภาระของเพื่อนครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยฤทธิ์ ปิยะศรี และคณะ (2558) พบว่า ครูที่มีสมรรถนะการสอนที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการเลือกรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครู ร่วมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ สร้างสรรค์วิธีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะและความสามารถที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลรวมถึงการเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อคู่คิด เพื่อร่วมทางในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความพร้อม ความสนใจเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมได้ จนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสะท้อนคิดของตนเองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง และพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอนสู่ความเป็นมืออาชีพ โดยมีเงื่อนไขในการสนับสนุน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสอนงาน (Coaching) การสอนงานเพื่อพัฒนาการรู้คิด (Cognitive Coach) การเป็นที่ปรึกษา (Mentoring) ทั้งนี้มีเงื่อนไขที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้อีกประการหนึ่งคือการสร้างบรรยากาศที่เป็นทั้งทางกายภาพและทางจิตวิทยามีส่วนช่วยในการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนในการเรียนรู้

4.3.3 คุณภาพห้องเรียน (SMART CLASSROOM)

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะในการคิดแก้ปัญหาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษามีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาการคิด แก้ปัญหาให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ ดังที่ สะเต็มศึกษาประเทศไทย (2557) กล่าวว่า แนวทางการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเชื่อมโยงและแก้ปัญหา รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ควบคู่ไปกับการ พัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง และการประกอบอาชีพในอนาคต สะเต็มศึกษา (STEM Education) จึงจำเป็นในส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่มุ่งแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตจริง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตยา พูนเรือง (2559) ที่พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ในการระบุปัญหาขั้นวิเคราะห์ปัญหาขั้นการกำหนดวิธีการเพื่อแก้ปัญหา และขั้นการตรวจสอบผลลัพธ์เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการจัดเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เป็นการมุ่งเน้นเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการประกอบอาชีพที่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้การคิดแก้ปัญหาช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และสามารถประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี

4.3.4 คุณภาพนักเรียน (SMART STUDENT)

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งภาษาอังกฤษมีความสำคัญในปัจจุบันและอนาคต เพราะเป็นภาษาราชการที่สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลก ผู้เรียนจะพัฒนาได้ ต้องเริ่มจากครูและบุคลากรที่มีคุณภาพ ต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านการสอนภาษาอังกฤษ สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้และสามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ ฟาฎีนา วงศ์เลขา (2554) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลของโลกที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและเข้ามามีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของผู้คนจำนวนมาก จากอิทธิพลของความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งผลให้ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายรวมถึงการประกอบอาชีพด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไรวินท์ภา ภัทรวิเศษพันธุ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดการสอนภาษาอังกฤษเรื่องกาลเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง กาลเพื่อการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอนภาษาอังกฤษเรื่องกาลเพื่อการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

4.4 ขั้นตอนการตรวจสอบติดตาม (Check)

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดระบบกำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานตามจุดเน้นและยุทธศาสตร์ของโรงเรียนจากทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบรายงานการปฏิบัติ ทั้งก่อนระหว่างและสิ้นสุด การดำเนินการ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้า อุปสรรค ปัญหาและความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงาน ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษากับครูและบุคลากร รวมทั้งการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน และมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังที่ พูนชัย ยาวีราช (2564, น. 89) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพและประเมินมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เป็นกลไกในการตรวจสอบและกระตุ้นให้หน่วยงานที่จัดการศึกษามีการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา การประกันคุณภาพและการประเมินมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีนัยทั้งในเชิงความเป็นเลิศทางการศึกษาและประสิทธิภาพของการบริหารระบบการศึกษาที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ ไสยโสภณ (2561) พบว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.5 ขั้นตอนการปรับปรุงพัฒนา (Action)

ส่งเสริมครูและบุคลากรให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ทุก สิ้นภาคเรียน และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำผลการการ ประเมินผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการสรุป ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกับครูผู้รับผิดชอบที่ต้องมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็น ทีม ซึ่งควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น ดังที่ พูนชัย ขาววิราช (2564, น. 119) กล่าวว่า การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลงานเรียบร้อยแล้ว ควรส่งผลการ ประเมินให้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผล แล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อนำไปวางแผนในระยะต่อไปและมีการจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือ เขียนรายงานประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภาศิริ โกฏิสงห์ และคณะ (2561) พบว่า สภาพการวางแผนกล ยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติ ตามแผนกลยุทธ์และการประเมินผล รองลงมาคือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และ แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษา ด้านการจัดตั้ง คณะกรรมการ การจัดทำแผนกลยุทธ์ควรให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของ สถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมควรนำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมา วิเคราะห์เพื่อพิจารณาในการ จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านการกำหนดทิศทางการศึกษา ควรให้ชุมชนมี ส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา และ การนำนโยบายจากต้นสังกัดมาวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมาย สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมใน การกำหนด วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ด้าน การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษาควรกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์สอดคล้องกับสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาของสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงและ พัฒนากลยุทธ์ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมใน การปรับปรุงและพัฒนาแผนกลยุทธ์ด้านการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์และการประเมินผลควรกำหนดการรายงานผลการ ดำเนินงานเป็นระยะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มประสิทธิภาพด้านคุณภาพโรงเรียน โดยสนับสนุนงบประมาณด้าน ICT การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ประเทศไทย 4.0 และการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทาง การศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้านคุณภาพครู โดยการส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาครูด้วยระบบ TEPE Online และระบบออนไลน์ และส่งเสริมสนับสนุนครูในการทำกิจกรรมชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้านคุณภาพห้องเรียน โดยการส่งเสริมให้ ครูมีการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education)
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้านคุณภาพนักเรียน โดยการส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรรักษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านคุณภาพของครูและบุคลากรซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรรักษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหรือรูปแบบการบริหารหรือข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารเพื่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ และเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

รายการอ้างอิง

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564). (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินทิงกราฟฟิค จำกัด
- จूरिरัดน์ เสนาะกรรม. (2562). กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active - Learning เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในยุคประเทศไทย 4.0. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 30(1). 12-23.
- นิภาพร ทองคำ. (2559). การบริหารคุณภาพกับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาลัทธิศิลปากร.
- พูนชัย ยาวีราช. (2564). กลยุทธ์การบริหารเพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในองค์กรการศึกษา หลักการ แนวคิด และความสำเร็จ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงราย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ไพโรภ รัตนชวงส์. (2563). กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). เชียงราย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง. (2563). แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปีการศึกษา . เชียงราย: โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง.
- โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR). เชียงราย: โรงเรียนบ้านทุ่งช้างดงหลวง.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาลัทธิศิลปากร.
- สมเกียรติ ตุ่นแก้ว. (2564). ศาสตร์พระราชาเพื่อการบริหารสถานศึกษา. สืบค้น 1 กันยายน 2564, จาก <https://drive.google.com/file/d/1pKDB9WffpfidO3YQaEMCxyzuPfiB83ln4Z/>.
- สมพงษ์ พรหมใจ. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. (2563). แผนการพัฒนาการศึกษา. เชียงราย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4.